

Ana Ćosić
Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet
HR-21000 Split, Poljička cesta 35
acosic@unist.hr
<https://orcid.org/0009-0009-0130-1888>

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA *THINK ART*

(12. – 14. rujna 2024., Split, Hrvatska)

U suorganizaciji Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu (Poslijediplomskog doktorskog studija *Humanističke znanosti* i Odsjeka za talijanistiku), Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu, Hrvatskog doma te Ministarstva kulture i medija (Konzervatorskog odjela u Splitu) od 12. do 14. rujna 2024. godine održana je međunarodna znanstvena interdisciplinarna konferencija *Think Art Conference 2024*.

Konferencija je u Hrvatskom domu okupila 45 znanstvenika iz Hrvatske, Italije, Španjolske, Slovenije i Sjeverne Makedonije te tijekom triju dana pobudila znatnu medijsku pozornost. Konferencija je okupila radove koji istražuju pitanja umjetnosti, izvedbenih umjetnosti, filma, glazbe, kulture, književnih i jezičnih pejzaža, spekulativnih prostora, tradicije i svih njezinih manifestacija i obilježja mediteranskog područja. Poseban doprinos konferenciji dali su i doktorandi Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu.

Kao što se u programskoj knjižici može iščitati, znanstveni programski odbor postavio je cilj istražiti na koji način i zbog čega arheološka nalazišta, između purifikacije i očuvanja, između svojih izvornih i novododijeljenih funkcija, predstavljaju kreativni izazov. Mnogi mediteranski gradovi suočavaju se s izolacijom antičke kulturne baštine, a u suvremenoj se urbanoj topografiji restauracija klasične arhitekture često smatra prioritetom. U određenom smislu, restauracija antičkih kazališta, stadiona, palača, pozornica i nalazišta predstavlja nastavak njihovih izvornih funkcija umjesto preispitivanja opcija i modernizacije. Ta drevna arhitektonska čuda, koja su vječna inspiracija i prošlim i novim generacijama, mogu predstavljati nevjerojatna, jedinstvena okružja te tako na moderan i inovativan način revalorizirati ostatke vrijedne antičke arhitekture. Dioklecijanova palača i stara gradska jezgra Splita upisani su na UNESCO-ov popis svjetske baštine prije 45 godina. Takva se nalazišta smatraju zajedničkom baštinom i stupovima nacionalnog identiteta. Svjedoče o kulturnoj prošlosti i predstavljaju zalag za budućnost. Ova je ideja poslužila kao jedan od lajtmotiva za organizaciju znanstveno-umjetničke konferencije *Think Art*, s ciljem pronalaska zajedničkog interesa i istraživanja sinergije umjetnosti i znanosti, koje su ključni dio identiteta grada Splita i njegovih mnogostrukih stvarnosti.

Jedan od važnih ciljeva konferencije bio je promicanje kulturne baštine, ispitivanje njezina odnosa prema izvedbenim umjetnostima te promicanje umjetničkih vrijednosti materijalnom i nematerijalnom baštinom s ciljem prikazivanja njezinih

različitih lica. Nadalje, cilj je bio prikazati različite primjere upravljanja povijesnim lokalitetima i razmijeniti iskustva o njihovoj revitalizaciji u izvedbenoj umjetnosti. Primarna je ideja bila demonstrirati kako organizacija događaja na takvim kulturnim lokalitetima može pridonijeti stvaranju edukativnih modela i radionica za poboljšanje izvedbe i vidljivosti te ispitati u kojoj mjeri stvaranje međunarodne mreže sudionika, koji sudjeluju i pridonose svojim znanjem i studijama slučaja, može pridonijeti realizaciji kulturnih projekata.

Konferencija je težila ponovnom promišljanju arheološke baštine omogućivši umjetnicima suočavanje s izazovima odmah na mjestu događaja te oživljavanje lokaliteta podizanjem svijesti o njihovoj vrijednosti, ugroženoj potrebom za očuvanjem. Konferencija je pokazala kako je od iznimne važnosti oživjeti lokalitete i omogućiti bolju percepciju i vidljivost, pronaći zajednički jezik koji će povezati umjetnike diljem svijeta i publiku iz raznih zemalja, institucija i organizacija koje mogu zajednički djelovati u pokušaju revitalizacije ciljane povijesne baštine.

Osim toga, konferencija je ispitala točke u kojima se umjetnost i znanost isprepliću i spajaju te identificirala spekulativne prostore koji ih povezuju. Obje, umjetnost i znanost usmjerene su prema istraživanju neposrednog okruženja, njegove percepcije i prepoznavanja otvarajući tako brojne spekulativne prostore. Transgresija i prijenos iskustva i znanja događaju se u umjetnosti i znanosti refleksijom i misli, metodologijom i refleksom ili čistom intuicijom stvarajući tako opipljive rezultate, koje je potrebno dodatno istražiti s obzirom na njihove sličnosti i razlike. Na kraju, fiktivni prostori postaju prostorima stvarnosti.

Nakon što su organizatori i predstavnici ustanova organizatora uputili pozdravne riječi sudionicima skupa, konferencija je otvorena plenarnim izlaganjem dr. sc. Nikole Godinovića, red. prof. s Fakulteta Elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Splitu, pod nazivom *Art and Physics*, u kojem je istaknuo kako znanstveno znanje o prostoru, vremenu i novim paradigmama utječe na umjetničko izražavanje zaključivši kako su znanost i umjetnost ključni za očuvanje vrijednosti koje definiraju naše čovječanstvo.

Nakon plenarnog izlaganja skupu su se uvodno obratili dr. sc. Dalibor Prančević, izv. prof. i Viktor Popović, prof. art. (Sveučilište u Splitu) prezentiravši pristup gradu usklađen s postmodernističkom mišlju pritom se oslanjajući na pojmove 'drugih prostora' Michela Foucaulta, a posebno na njegove principe heterotopija, postavivši niz pitanja o tome kako razumijemo i konceptualiziramo prostor.

Prvi panel moderirali su dr. sc. Dalibor Prančević, izv. prof. i Viktor Popović, prof. art., a otvorila ga je Sandra Uskoković (Sveučilište u Dubrovniku) ilustriravši pojmove uništenja i zaborava na primjerima devastiranih spomenika i uputivši da mjesta odsutnosti također mogu biti mjesta sjećanja te da je baština performativna. Silva Kalčić (Sveučilište u Splitu) provela nas je kartografijom kao geognostičkim projekcijama 21. stoljeća. Boris Bakal (multimedijalni umjetnik) u svojem se izlaganju bavio svim izvedbenim načinima „čitanja“ prostora i upisivanja novih značenja u njegovu matricu. Lora Sariaslan (Sveučilište u Utrechtu) analizirajući videozapis *Stranac* Nilbar Güreş (2004. – 2006.), prezentirala je odnos između pokretne slike, mobilnosti i prostornosti kako bi pokazala na koji način turska umjetnica stvara utjelovljenu i rodno obilježenu mapu grada. Ivana Vukušić i Božo Kesić (Sveučilište

u Splitu) pokazali su koju kulturnu vrijednost ima cirkuska umjetnost u odnosu na masovni turizam i njegov negativan utjecaj na život u povijesnom središtu Splita te kako se tom mladom vrstom umjetnosti može revitalizirati bogato kulturno nasljeđe. Petra Dajak Belas (Muzej grada Splita) na primjeru *Splitskog ljeta* prikazala je reevaluaciju povijesnih obilježja u izvedbenoj umjetnosti i njezine izazove.

Popodnevna sesija započela je uvodnim izlaganjem dr. sc. Marijane Alujević, izv. prof. (Sveučilište u Splitu), u kojem je razmatrala doprinos proučavanja i upotrebe posuđenica talijanskog i/ili mletačkog podrijetla u lokalnom splitskom govoru u nastavi s ciljem poticanja motivacije za učenjem talijanskog kao stranog jezika i razvoj interesa prema talijanskoj književnosti ciljanom i didaktički oblikovanom izloženosti literarnim djelima splitskih lokalnih autora poput Ive Tijardovića i Miljenka Smoje. Paolo Nitti (Sveučilište Insubria) propitao je upotrebu uvreda kao rasprostranjene pojave u svakom jeziku, kako unutar komunikacije posredovane mrežom, tako i u urbanim jezičnim prostorima. Tonča Jukić, Branka Gotovac i Sani Čavar (Sveučilište u Splitu) analizirale su važnost učiteljske i učeničke kreativnosti u poučavanju i učenju matematike. Dora Derado Giljanović (nezavisna istraživačica) integriranjem znanstvenih istraživanja, studija slučaja i filozofskih perspektiva istražila je duboki potencijal art-terapije kao holističkog pristupa mentalnom zdravlju i osobnom rastu. Luka Donadini (Arheološki muzej Split) opisao je edukativne aktivnosti za srednjoškolce, uz opažanja i preliminarne rezultate istraživanja o stavovima učenika koji su sudjelovali u programu temeljenom na arheološkim nalazištima u Saloni. Adriana Petra Blažević i Mara Ruža Blažević (Sveučilište u Splitu) ponudile su svježe perspektive kulturnog rasta i održiva rješenja za pronalazak ravnoteže između zabave i profita, s očuvanjem baštine i održivosti u gradskom središtu Splita. Mira Braović Plavša (Sveučilište u Splitu) prikazuje kako nas Prattovi crteži u *Bajci o Veneciji* uranjaju u nove stvarnosti i nove perspektive Venecije, ne samo kao grada već i kao pozornice na kojoj su prikazane mnoge kulture i povijest Mediterana. Panel-diskusijom zaključen je prvi dan konferencije.

Drugi dan konferencije uvodno je otvorila dr. sc. Antonela Marić, izv. prof. (Sveučilište u Splitu) s izlaganjem u kojem prikazuje ulogu prostora u suvremenoj talijanskoj kriminalističkoj fikciji, s fokusom na TV serije adaptirane prema kriminalističkoj fikciji Gabrielle Genisi i Marioline Venezije. Paula Jurišić (Sveučilište u Splitu) izlagala je o temi kinematografskog istraživanja proživljenog iskustva obradom topofobične kamere i fenomenologije anksioznosti u filmu *Sigurno mjesto* Jurja Lerotića. Marko Akrap (Sveučilište u Splitu) prikazao je utjecaj pripovjedačkih tehnika videoigara na suvremeno pripovijedanje u književnosti, filmu i televiziji, s posebnim naglaskom na suvremeni koncept transmedijskog pripovijedanja. Marijana Martinović (Sveučilište u Splitu) prisutne je provela kroz Šibenik kao pozornicu na otvorenom za razne manifestacije prikazavši recentni put grada od industrijskog do umjetničkog centra. Dr. sc. Leo Katunarić opisuje izvedbu naslijeđene moći povijesnih točaka i kulturne patrimonije kao elemenata žive umjetničke izvedbe u eri digitalnih sučelja. Srećko Jurišić i Petra Gradac (Sveučilište u Splitu) istražili su odnos između serijala stripova *The Company of the Gallows* (1977.-1979.) autora Magnusa (poznatog i kao Roberto Raviola) i Giovannija Romaninija te tada rastućeg postmodernističkog pokreta u Italiji. Ivana Petravić (Sveučilište u Splitu) na primjeru života i rada Julija Skjavetića

predstavila je glazbu kao mjesto susreta (jadranskih) kultura. Ana Ćosić (Sveučilište u Splitu) predstavila je ulogu koju grad Split igra u romanima Jurice Pavičića.

Nakon panel-rasprave dr. sc. Nikica Mihaljević, red. prof. (Sveučilište u Splitu) otvorila je popodnevni dio programa uvodnim predavanjem o dalmatinskoj kulturnoj i povijesnoj tradiciji iz perspektive talijanskih i hrvatskih pisaca. Brian Willems (Sveučilište u Splitu) prezentirao je o kolapsu metafore u romanu *Brak razuma i bijede* Jakea Chapmana, za koji smatra da pokazuje da upravo kada metafora propadne, možemo vidjeti strukturu koja ju je održavala uspravnom. Irena Prosenč (Sveučilište u Ljubljani) analizirala je načine na koje Alberto Fortis (1741.-1803.) pripovijeda o svojem otkriću slavenskog svijeta na istočnoj obali Jadrana, osobito vezano za spomenike, umjetnička djela i antičke ostatke općenito. Ivan Matijević (Sveučilište u Splitu) ilustrirao je prikaz vojne i političke karijere L. Artorija Kasta prema njegovu rimskom natpisu iz Podstrane iz 2. stoljeća. María del Carmen Ordóñez (University of Milano-Bicocca) i Lua Salomón (University of Tennessee, Knoxville) prikazale su transverzalne perspektive za jačanje očuvanja žive baštine i arheologije integriranjem uspješnih lekcija iz dvaju ekomuzeja u Italiji i Ekvadoru u arheologiju zajednice i obratno. Zvonimir Forker (Sveučilište u Splitu) prezentirao je modularnost u oblikovanju urbanih krajolika na primjeru Bizanta. Panel-diskusijom zaključen je drugi dan konferencije.

Treći dan konferencije bio je posvećen temama vezanima za UNESCO u povodu 45. godišnjice upisa Dioklecijanove palače i stare gradske jezgre Splita na UNESCO-ov popis svjetske baštine.

Na poticaj Ministarstva kulture i medija, točnije Konzervatorskog odjela u Splitu poseban doprinos konferenciji i raspravi o temi baštine upisane na UNESCO-vu listu dao je dr. sc. Radoslav Bužančić, voditelj Konzervatorskog odjela u Splitu.

Dr. sc. Bužančić u svojem se plenarnom govoru osvrnuo na Dioklecijanovu palaču, podrume Palače i njezin jugoistočni kvadrant kao potencijalne scenske prostore te je moderirao panelom u kojem su prezentirali: Goce Pavlovski, o temi makedonskog iskustva vezano za rimske teatre i suvremene izvedbene umjetnosti, Nataša Nefat, o temi izazova uporabe antičkog amfiteatra i malog rimskog kazališta u Puli u suvremenoj scenskoj izvedbi, te Dino Milinović, o temi svjetske baštine u doba spektakla.

Drugi dio trećeg dana konferencije otvorio je plenarni govor dr. sc. Joška Belamarića, koji se fokusirao na restauraciju Peristila šezdesetih godina 20. stoljeća te sedamdesetu obljetnicu *Splitskog ljeta*. U panelu pod moderiranjem dr. Belamarića prezentirali su: Katarina Levaj Horvat, o temi renesansnih i baroknih tvrđava kao scenskog prostora Michiele San Michieli, Ivica Prlender, o temi dubrovačke spomeničke baštine i prizorišta igre Igara, Igor Miletić, o temi Zadra i scenske umjetnosti, Emilio Marin, o temi teorije i prakse Peristila kao scenskog prostora te Zrinka Matić, o temi opernih festivala na UNESCO-ovim lokalitetima u Europi. Treći dan konferencije zaključen je panel-raspravom i završnom riječju organizatora.